

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJ REVIZIJE ZA JAVNO PREDUZEĆE

“POŠTA KOSOVA “

**ZA FINANSISJKU GODINU ZAKLJUČNO SA 31 DECEMBROM
2018**

Priština, Jun 2019

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosovo je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosovo.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa međunarodno priznatim standardima Vrhovnih Institucija Revizije i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima JP Pošta Kosova A.D, u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Arvita Zyferi, koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj je rezultat revizije izvršene od strane Vođe tima Jusuf Kryeziu i članove tima Alban Shatri, Aida Podrimaj dhe Naim Neziri, pod upravljanjem Rukovodioca Odeljenja Revizije Fitim Haliti.

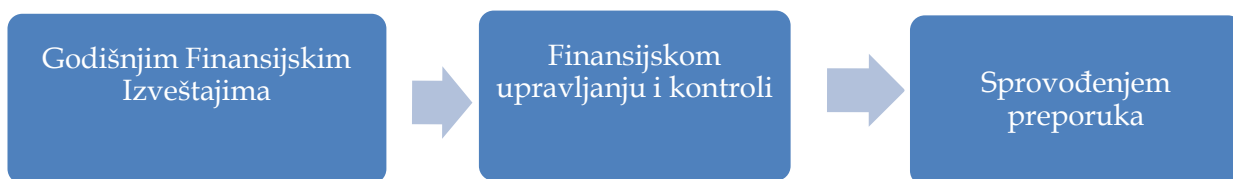
TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	7
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	8
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	22
4 Dobro upravljanje	33
5 Napredak u sprovođenju preporuka	37
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	42

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Javnog Preduzeća Pošta Kosova za 2018 godinu, koja obuhvata Mišljenje Generalnog Revizora o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 10/01/2019.

Naša revizija je fokusirana na:

Nivo angažovanja za izvršenje revizije određen u zavisnosti od kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta JP Pošta Kosova.

Mišljenje Generalnog Revizora

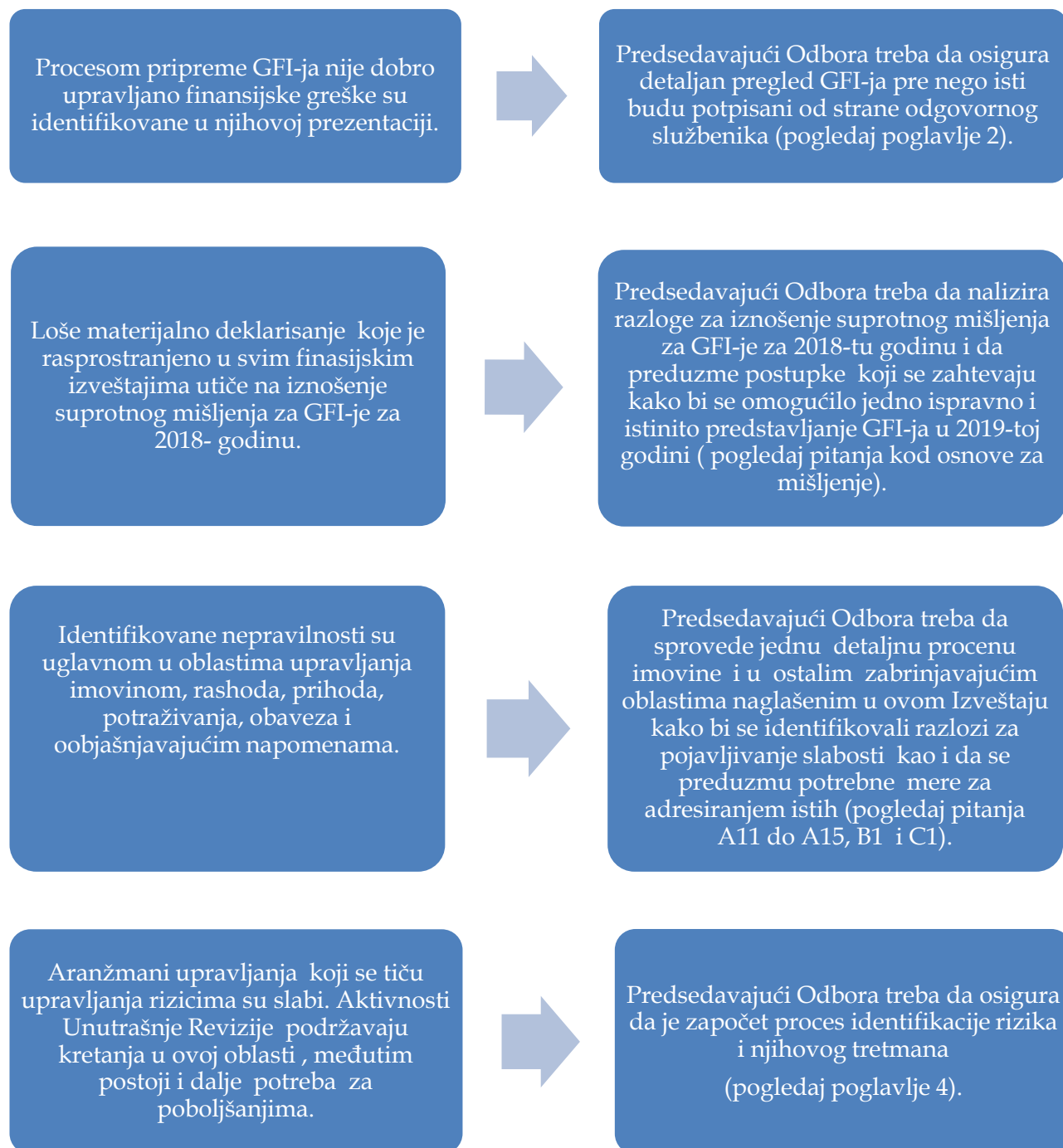
Protivno mišljenje

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2018-tu godinu ,ne predstavljaju ispravan i istinit pogled u svim materijalnim aspektima.

O više detalja pogledaj Deo 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja , prema MSVIR-a.

Glavni zaključci i preporuke

Odgovor menadžmenta o reviziji 2018

Predsedavajući odbora se složio sa nalazima i preporukama revizije, i obavezao se da adresira sve date preporuke.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni saradnju menadžmenta i osoblja Posta Kosova tokom procesa revizije.

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne.
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti JP Pošta Kosova, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslkavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Poglavlja u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije i preporuke u svakoj oblasti pregleda.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Revizija Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a, uključujući izjavu datu od strane Glavnog Finansijskog Službenika i službenika za Trezor (GFST) kao i Izvršni Šef (IŠ) koji je dostavljen za usvajanje Odboru Direktora (OD).

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje revizije

Suprotno mišljenje

Mi smo izvršili reviziju GFI-a Javnog Preduzeća Pošte Kosova AD za godinu koja se završila 31. decembra 2018, koja uključuje izveštaj o finansijskoj poziciji, izveštaj o sveobuhvatnom prihodu, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama u kapitalu i sažetak značajnih računovodstvenih politika i drugih objašnjenja.

Po našem mišljenju, zbog efekata i pitanja opisanih u stavu Osnova za Suprotno Mišljenje, godišnji finansijski izveštaji ne predstavljaju jedan ispravan i istinit prikaz, u svim materijalnim aspektima, JP-a Pošte Kosova za godinu zaključno sa 31 decembrom 2018, u skladu sa Međunarodnim Računovodstvenim Standardima (MRS), Međunarodnim standardima Finansijskog Izveštavanja (MSFI) i kosovskim zakonima. Finansijski izveštaji su pripremljeni na osnovu načela obračunskog računovodstva, Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa izmenama i dopunama) i Zakonom br. 04/L-087 o Javnim Preduzećima (sa izmenama i dopunama).

Osnova za protivno mišljenje

- Prema Međunarodnom Računovodstvenom Standardu MRS 16, revalorizacija imovine / imovine treba da se vrši redovno na svakih tri ili pet godina kako bi se osiguralo da se knjigovodstvena vrednost sredstava ne razlikuje značajno od onoga što bi se utvrdilo da li će se koristiti ispravne vrednosti na kraju izveštajnog perioda.

Kompanija za pojedine računovodstvene stavke nekretnina, postrojenja i opreme, proces procene imovine je poslednji put realizovala u 2005- godini. U računovodstvenom registru imovine, figuriše istorijska vrednost imovine u iznosu od 34,218,777€ uz akumulirano obezvređenje od 22,926,782€ i neto vrednosti od 11,777,568€. Ovo ukazuje na značajno smanjenje vrednosti imovine kao rezultat njenog ne procenjivanja tokom dužeg vremenskog perioda. Najznačajnija grupa sredstava koju treba revalorizovati jesu zgrade koje predstavljaju značajan deo imovine.

Pitanje ponovne procene imovine bilo je obrađeno i u izveštaju o finansijskoj reviziji za 2017- godinu, ali, prema zvaničnicima Kompanije, nedostatak finansijskih resursa i poslovanja s gubicima uticali su na neuspeh u preduzimanju radnji jednog takvog postupka.

- Konceptualni okvir služi za definisanje osnovnih koncepata koje treba razmotriti za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja za spoljne korisnike. Prema ovom okviru, imovina je izvor kontrolisanog subjekta kao rezultat prošlih događaja i od kojeg se očekuje da će imati prihoda u budućnosti u korist entiteta. Dakle, osnova za utvrđivanje imovine je kontrola nad njom, koja se ne shvata kao zakonska kontrola ili vlasništvo nad imovinom, već kao ekonomska kontrola nad njom.

Prema informacijama koje su dostavili zvaničnici PK-a, 19 imovina je uzurpirano od strane srpskog poštanskog operatera, nad kojim Pošta Kosova nema kontrolu i ne ostvaruje ekonomske koristi od te imovine. Trinaest¹ od njih je registrovano u računovodstvenom sistemu u iznosu od 264,540,48€, što je precenjeno u odnosu na imovinu predstavljenu u Izjavi o Finansijskoj Poziciji.

I dalje, nad šest stanova u rezidencijalni delovima Prištine, Kompanija nema kontrolu i ne ostvaruje ekonomske koristi od tih nekretnina. Kao rezultat toga, vrednost imovine prikazana u izveštaju o finansijskoj poziciji je precenjena za neto vrednost tih sredstava za 114,900,48€, a stavka "troškovi umanjenja vrednosti" u predavljanju dobit/gubitku je precenjena za iznos od 19,149,96€. Ovo stanje je nasleđeno još od 2011 godine, prilikom podele (Pošte Kosova d.d.) i Telekomu Kosova na dva preduzeća, odlukom vlade/deoničara br. 16/53/. Dalje nisu preduzete dovoljne zakonske mere za rešavanje ovih pitanja i ne-primene standarda za njihovo računovodstveno tretiranje.

¹ Zgrada – Stari Objekat - Prizren; Zgrada Dragaš – Prizren, Stari Objekat; Stara Zgrada PTK, Ul, Adem Jashari Mitrovica; Zgrada Pasjane – Gnjilane; Zgrada Lešak – Mitrovica; Zgrada PTK Leposavić – Mitrovica; Zgrada PTK Priluzje Mitrovica; Poštanska kancelarija PTK Zvečan – Mitrovica; Zgrada PTK

Pošta Kosova poštuje pravila Univerzalnog Poštanskog Saveza (UPU) u vezi sa međunarodnim pošiljkama. Pozivajući se na Konvenciju UPU (član 34), uspostavljen je bilateralni sistem kompenzacije između međunarodnih poštanskih uprava koje prihvataju i dostavljaju doznake. Prema ovom sistemu, bilateralna harmonizacija se vrši primenom određenih oblika putem kojih se prima bilateralno prihvaćanje poštanskog saobraćaja, a nakon što su primljene/ doznake u potpunosti primljene, poštanska uprava koja to naplaćuje sažima ovo opštim računima putem obrasca C52 kojom prilikom se izdaju računi. Tako se u praksi namiruju potraživanja od kupaca na osnovu obaveza prema dobavljačima, bez upotrebe gotovine. Računovodstvene evidencije su stoga potrebne za prenos iznosa između potraživanja i računa koji se plaćaju određenom klijentu/ dobavljaču.

Prema MRS 10.8, entitet će prilagoditi iznose priznate u svojim finansijskim izveštajima da bi odražavao događaje korigovanim nakon perioda izveštavanja. Takođe, prema MRS 10.18 važno je da korisnici znaju kada su ovlašteni za objavljivanje finansijskih izveštaja, budući da finansijski izveštaji ne odražavaju događaje nakon tog datuma..

Entitet nije praktikovao računovodstvene evidencije za prenos iznosa između potraživanja i obaveza prema računima. U finansijskim izveštajima prikazana su zaduženja-potraživanja za međunarodne poštanske usluge u iznosu od 751,478€, te kreditna stanja-račune za međunarodne poštanske usluge 185,821€.

Zbog prirode međunarodnog poštanskog saobraćaja, takoreći za celu narednu godinu / post-izveštajni period, međunarodne poštanske uprave obavljaju (kao što je to prethodno opisano) za događaje ili transakcije iz prethodne godine (u ovom slučaju 2018). Stoga mnoge transakcije nakon datuma izveštavanja ostaju neusklađene. Takođe, entitet nije primenio specifičan i jedinstven krajnji datum za korekciju nakon izveštavanja za sve međunarodne pošiljaoce /klijente. Shodno tome, postoje značajne razlike između izvornih dokumenata za 2018-godinu transakcije i onih prikazanih u finansijskim izveštajima. Stoga, potpunost takvih transakcija nije mogla biti potvrđena. To je bio slučaj zbog činjenice da se ne primenjuju adekvatne računovodstvene evidencije prema MRS 10, kao i zbog složene prirode međunarodnog poštanskog poslovanja.

Ovaj događaj rezultira netačnim predstavljanjem jer su i potraživanja i obaveze precenjeni u iznosu od 181,009€ i nijedno obelodanjivanje nije napravljeno u objašnjenjima vezanim za događaje/transakcije za 2018- godinu koje nisu prikazane u finansijskim izveštajima .

- Prema uputstvima MRS-a 37, potencijalna imovina se ne prepoznaje u finansijskim izveštajima, ali za iste se trebaju dati objašnjavajuće informacije. Sekcija potraživanja uključuje računovodstvenu stavku 'Ostali računi potraživanja', koja uključuju različite vrste potraživanja od trećih lica za primanje novčanih sredstava od strane Kompanije, za koja su identifikovana sledeća pitanja:

- Kupci ostalih poštanskih usluga u iznosu od 76,151€ uključeni su u potraživanja. Na osnovu izveštaja unutrašnjeg Revizora Pošte Kosova br. 01-2888/15 od 18.12.2015-godine, Završni Izveštaj Komisije o zahtevima otvorenog pristupa za usluge Western Union Services br. 01-2645/15 od dana 23.11.2015-godine, kao i odluke Norda Direktora Pošte Kosova 01-130/2016 od dana 18.01.2016-godine, Pošta Kosova je dana 03.02.2016-godine podnela zahtev za istragu Policiji Kosova. Prema ovom zahtevu postoji osnovana sumnja da su određeni službenici Kompanije, u svrhu nezakonitog sticanja materijalne koristi za sebe, za vreme vršenja službene dužnosti, otuđili iznos od 76.151€. Trenutno je predmet još uvek u sudskom postupku i još uvek nema konačne odluke.

Kompanija je ovaj događaj prepoznala kao potraživanje prema Poštanskoj Tački br. 10, umesto prepoznavanja toga kao kontigentne imovine priznavanja prema smernicama MRS 37. Takvo evidentiranje je uticalo na precenjivanje potraživanja za 76,151€.

- Potraživanja za zaposlene iznose 254,801€, od čega su 253,584€ potraživanja od razbojništava (krađa) koja su se dogodila u poštama u periodu 2012-2018. Potraživanja od kupaca su precenjena za ovaj iznos jer bi ova potraživanja trebala biti prikazana samo kod objašnjavajućih podataka kao kontingentna imovina.

- Prema MRS 2.6 Zalihe su prenesena aktiva za prodaju pri normalnom toku poslovanja..

Pošta Kosova AD je sklopila ugovor sa Telekomom Kosova AD za terensku prodaju elektronskih dopuna preko poštara Pošte. Ova usluga se odnosi na prodaju dopuna za mobilne telefone od strane poštara koristeći USSD tehnologiju (putem posebnih uređaja). Za ostvarenu prodaju, Pošta dobija proviziju od pružanja usluga navedenih u ugovoru.

Elektronskim dopunama kupljenim za prodaju putem USSD sistema zaduženi su poštarima i obračunavane su kao potraživanja umesto da se tretiraju kao zalihe kako je definisano MRS-om 2.6. Vrednost potraživanja za USSD uslugu je 84,862€. Ovaj događaj dovodi do pogrešnog razmišljanja, jer su potraživanja precenjena u iznosu od 84,862 €, jer to predstavlja vrednost zaliha/zaliha koje nisu prodate u izveštajnom periodu. Stoga je i vrednost zaliha potcenjena za isti iznos..

To se desilo zbog ne sprovođenja standarda na adekvatan način.

- Obračun PDV računa (potraživanja) je račun imovine. Ona sa viškom dužnika će pokazati iznose koje će država prikupiti na ime PDV-a. U izveštaju o finansijskoj poziciji to bi se predstavilo u delu potraživanja.

Kompanija je prihode za PDV-a predstavila u iznosu od 740,282.95€. Međutim, našim obavljenim analizama na osnovu poreskih izjava za ovaj poreski račun, generalnim stanjem izjava i drugih transakcija poreskog obveznika, kao i pisma potvrde dobijenog od strane Poreske Administracije, rezultira time da Pošta Kosova nije dužnik Poreske Administracije, za ovaj poreski račun. Razlika od 740,282.95€, između iznosa prikazanog u izveštaju o finansijskoj poziciji i potvrde od strane PAK-a, je iznos za koji su potraživanja precenjena.

- PDV koji se plaća je račun obaveza. Oni sa kreditnim viškom će navesti neplaćene obaveze prema državi za PDV. U izveštaju o finansijskoj poziciji to bi se odrazilo u delu kratkoročnih obaveza.

Kompanija je predstavila obaveze za PDV u iznosu od 809,227,35€. Međutim, iz naše analize zasnovane na poreskim prijavama za ovaj poreski račun, opšteg stanje izjava i drugih transakcija poreskih obveznika, kao i iz primljenog pisma potvrde od strane Poreske Administracije, navodi se da je Kompanija kreditor Poreskoj Administraciji u iznosu od 313,141,83€ za ovaj poreski račun. Razlika od 496,085.52€ između iznosa prikazanog u izveštaju o finansijskoj poziciji i obaveze potvrđenih od strane PAK-a je iznos za koji su kratkoročne obaveze precenjene. Finansijsku poziciju, kao i neusklađenost računovodstvenih registara sa poreskim prijavama i obavljenih isplata za iste.

-
- Račun obaveza o porezu na plate je račun poreza na dohodak. Zaposleni ne plaćaju sami ove poreze direktno državnim fiskalnim kancelarijama, već na njihove račune to vrši ekonomska jedinica (Kompanija) u kojoj rade. Kompanija odbija te poreze od plata svakog zaposlenog i time preuzima obavezu prema državi da iste uplati. Već duže vreme ti porezi su odbijeni od strane Kompanije, ali nisu još uvek isplaćeni državi, oni predstavljaju kratkoročnu obavezu Kompaniji.

Iznos poreza na plate prikazan u bilansu stanja je iznosio 398,658 €. Našim tretiranjem ovog računa, na osnovu poreskih prijava i izjava o poreskim obveznicima i transakcijama (dokument poreske uprave), proizilazi da je odgovornost Kompanije na kraju 2018- godine iznosila 389,721€. Zbog ove razlike, kratkoročne obaveze su precenjene za 8,937 €.

- Račun za doprinose uplata za penzije je račun obaveza koje plaćaju zaposleni u preduzeću. Zaposleni ih ne plaćaju direktno državnim fiskalnim kancelarijama, već na njihove račune to čini Kompaniju u kojoj rade.

Kompanija uplate za penzijske doprinose, je predstavila u bilansu stanja u iznosu od 299,233 €. Međutim, našom analizom koja je napravljena na osnovu poreskih prijava, opšteg stanja izjava poreskih obveznika i drugih transakcija i pisma potvrde dobijenog od strane Poreske Administracije, potvrđeno je da je Kompanija poverilac prema Poreskoj Administraciji u iznosu od 251,611€ za ovaj poreski račun Razlika između iznosa prikazanog u bilansu stanja i potvrđene obaveze, u iznosu od 47,712€, je iznos za koje su kratkoročne obaveze precenjene.

Razlog za ove razlike je neusklađenost računovodstvenih evidencija sa poreskim prijavama i plaćanjima izvršenih na ovaj poreski račun.

Prema MRS 20, državni grantovi koji se odnose na imovinu prvobitno se priznaju kao odgođeni prihodi i prenose se na prihod svake godine, čime se nadoknađuje najveći rashod obezvređivanja u početnom trošku.

MER je podržao kapitalni projekat Pošte Kosova za obnovu VPN mreže sa Grantom u iznosu od 487,903€. VPN mrežna oprema uvedena je u oktobru 2017-godine, ali akumulirano obezvređivanje do 2017-godine nije prepoznato kao uvedeno u 2017-toj već je uvedeno 2018-toj. To je uzrokovalo precenjivanje prihoda za 2018- godinu za iznos od 24,397,38€. Shodno tome, ovo je takođe uticalo da gubitak u finansijskoj godini u prikazu dobitaka ili gubitaka za period, bude potcenjen za 24,397.38€.

- Pošta Kosova ima licencu Centralne Banke Kosova za obavljanje platnih usluga, kao Ne-bankarska Finansijska Institucija (NBFI). Na osnovu sporazuma o prikupljanju javnih prihoda (za sve javne institucije) između Pošte Kosova i Ministarstva finansija br. 01-3447/13, naknada koju koristi KP za isplate ispod 10 € je 0,5 €, dok za isplate preko 10 € naknada koju zarađuje KP iznosi 1€. U avgustu 2018-godine, Opština Priština je potpisala novi sporazum br. 14-024/01-0190592/18 sa KP-om za plaćanje iz faktura za naplatu prikupljanja otpada, u kojem sporazumu je cena provizije zarađene od strane KP-te bez obzira na iznos uplate 0,4€.

Pošta Kosova je nastavila da fakturiše na osnovu ranijeg sporazuma (br. 01-3447/13) do oktobra 2018-godine. U decembru 2018.-godine Opštini Priština je izdata potvrda o kreditu preko koje je korigovana naplata za mesec avgust-oktobar 2018-godine koji je pogrešno zasnovan na ceni starog ugovora. Međutim, ova korekcija je primenjena i za mesece od januara do jula, za koje novi sporazum još nije bio na snazi. Kreditna nota je izdata po nalogu Menadžera Prodaje, uz obrazloženje da se ne akumulira još više duga od strane opštine Priština, kao i zbog dobre saradnje koju je KP imala sa ovom opštinom.

To je dovelo do potcenjivanja prihoda za 2018-godine za 21,743.5€. Shodno tome, potcenjivanje prihoda utiče na gubitak finansijske godine u izveštaju o dobiti ili gubitku za period koji je potcenjen za 21,743.5€.

- Prema MRS 18, Prihodi, u paragrafu 10 navodi se da: „Iznos prihoda ostvarenog transakcijom obično se određuje sporazumom između subjekta i kupca ili korisnika sredstava. Isti se meri po fer vrednosti primljenog iznosa ili potraživanja uzimajući u obzir iznos bilo kojeg trgovačkog popusta i smanjenje količine koju je ekonomska jedinica dopustila“.

Kompanija je primenila komercijalne popuste za 7 velikih klijenata u iznosu od 9,048 €. Ovi popusti bi morali da se evidentiraju kao računi prihoda, čime se smanjuje prodaja na neto prodaju, ali se isti evidentiraju na neadekvatnom računu tako što se priznaju kao odgođeni prihodi. Ovaj iznos od 9,048€ izazvao je precenjivanje odloženog prihoda..

To se desilo iz razloga nepotpune primene MRS 18 Prihodi, tokom računovodstvenog tretmana transakcija prihoda i trgovinskih popusta..

- Prema MRS 1, ekonomska jedinica treba da pripremi svoje finansijske izveštaje, sa izuzetkom informacija o novčanom toku, na osnovu računovodstvenog povećanja. Svrha izveštaja o novčanom toku, u skladu sa MRS 7, je da se zadovolje potrebe korisnika za računovodstvom u odnosu na monetarni rezultat, uz novčani tok tokom obračunskog perioda.

Kompanija je pripremila izveštaj o tokovima novca, ali na osnovu gore navedenih pitanja za računovodstvene stavke, potraživanja, obaveze, zalihe, obezvređivanja kao i stavke koje utiču na tokove nova od poslovnih aktivnosti, zaključujemo da tok novca ne predstavlja tačne informacije.

- Prema MRS-u 1 paket finansijskih izveštaja treba da sadrži pregled promena u kapitalu koji predstavlja sažetak svih promena kapitala. Kompanija je pripremila izveštaj o promenama kapitala, ali zbog pitanja koja su pokrenuta u vezi s troškovima obezvređivanja, a koji imaju uticaj na rezultat finansijskog izveštaja prihoda, gubitak prenesenog perioda u ovom izveštaju je netačan.
- Prema MRS 1, objašnjavajuće napomene su sastavni deo finansijskih izveštaja. Prema definicijama datim u ovom standardu, ove napomene finansijskih izveštaja treba da:

-Predstavljaju informaciju u vezi sa korišćenom osnovom za pripremu finansijskih izveštaja, sa izuzetkom informacije o blagajničkom kretanju, na obračunskoj osnovi (osnova povećavajući računovodstva).

Iako : je na početku objašnjavajućih napomena Kompanija izjavila saglasnost za pripremu finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI ona nije predstavila jasne informacije o osnovama pripreme finansijskih izveštaja..

-Predstavljaju informacije o odabranim računovodstvenim politikama koje se primenjuju na najvažnije događaje i akcije. Prema MRS-u 1, poglavlje koje predstavlja računovodstvene politike treba opisati osnovu merenja koja se koristi u pripremi finansijskih izveštaja, kao i posebne računovodstvene politike koje su neophodne za adekvatno razumevanje finansijskih izveštaja.

Kompanija nije bila pažljiva prema osnovi merenja u slučaju imovine za koju se kaže da se "nekretnine menjaju prema revalorizovanim vrednostima", dok su u bilansu prikazane neobjašnjene za duži vremenski period. Dalje, u slučaju zaliha navedene su sve metode skladištenja zaliha, međutim, opis je netačan u pogledu načina njihovog čuvanja.

-Što se tiče zahteva MRS 7 i MSFI 7 u vezi sa objavljivanjem gotovog novca koji nije dostupan za korišćenje i o finansijskim aktivnostima novčanog toka, primećeno je da nije objavljeno nikakvo obelodanjivanje za: iznos novca od 250,000€ koji je oročen na period od 60 meseci, kao i novčani tok za finansijske aktivnosti.

Pored toga, obelodanjivanja se ne mogu shvatiti iz narativnog dela jer nisu uvedene posebne računovodstvene politike za: loše dugove, gubitak vrednosti inventara; tačna

vrednost finansijskih/ ne finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza; upotrební vek ne finansijske imovine i garantne obaveze.

-Predstavljaju informacije o hipotezi o kontinuitetu - Kada je menadžment odgovoran , u vršenju procene o materijalnoj sigurnosti vezanih sa dešavanjima i uslovima koje mogu baciti sumnju na sposobnost ekonomske jedinice da se nastavi sa kontinuiranom hipotezom za ovakav kontinuitet treba dostaviti objašnjavajuće informacije..

Menadžment Pošte Kosova nije predvideo nikakvu materijalnu neizvesnost u vezi sa kontinuitetom kompanije. Prema mišljenju rukovodstva, na osnovu raspoloživih sredstava za kompaniju, kadrovskog potencijala, godišnjih i srednjoročnih planova i javnog interesa koji ova kompanija ima, princip kontinuiteta nije kompromitovan i kompanija je u mogućnosti da posluje u narednom periodu.

Po našoj proceni, na osnovu revizijskih dokaza, postoje materijalne neizvesnosti koje pojedinačno ili kolektivno mogu izazvati značajnu sumnju u sposobnost jedinice da nastavi na osnovu kontinuirane hipoteze. Za to je potrebno da se iste obelodane u smislu ispravnog finansijskog izveštavanja i u smislu da usklađenost sa okvirom izveštavanja nije obmanjujuća.

Mi smo identifikovali ove materijalne nesigurnosti koje bi trebalo objaviti u objašnjavajućim napomenama:

Pošta Kosova, glavne prihode ostvaruje od strane Telekoma Kosova (TK), odnosno oko 53% (5,905,412€) od ukupnih prihoda ostvaruje od ovog klijenta. Oko 70% (4.139.965€) prihoda ostvarenih od strane TK odnosi se na zakup prostorija, dok se ostatak odnosi na druge usluge prodaje koje Pošta Kosova obavlja za TK.

Pozivajući se na informacije koje je primila NKR tokom revizije Telekoma Kosova za 2018-tu godinu, postoje značajne neizvesnosti koje mogu izazvati značajnu sumnju u sposobnost Kompanije (TK) da realizuje svoju imovinu i izvrši svoje obaveze u normalnom toku poslovanja. Stoga, ako se takve neizvesnosti u TK materijalizuju, to može imati efekta i na Poštu Kosova tako što neće uspeti da osigura oko 50% planiranih prihoda.

Prema našem sudu to je jedan potencijalni rizik kojeg treba obelodaniti.

Pošta Kosova je nastavila sa trendom poslovanja sa gubicima, odnosno 2015- godini ukupan gubitak koji pripada vlasnicima/akcionarima iznosi je 3,043,774€, u 2016- godini gubitak je iznosio 1,584,554€, u 2017-toj godini gubitak je iznosio 1,942,991€, a 2018-oj godini gubitak predstavljen u finansijskim izveštajima je iznosio 2,333,841€.

Štaviše akcionarski kapital predstavljen kao i druge komponente kapitala u iznosu od 30,038,345€ umanjen je zbog akumuliranih gubitaka u iznosu od 18,847,408€ što će reći

da preostali deo kapitala iznosi 11,715,937€. Ako se nastavi takav trend vrednost kapitala može pasti na nulu.

Prema našem sudu takva situacija sadrži nesigurnost za jedinicu i kao takva se mora obelodaniti.

Menadžment veruje da preduzima adekvatne mere kako bi obezbedio finansijsku stabilnost za Poštu Kosova. To je putem zahteva/plana od 15.11.2017-te godine upućenog Vladi Kosova gde se zahteva da se niz ne-bankarskih finansijskih usluga Vlade sprovede preko Pošte Kosova. Takođe, menadžment smatra da je zbog povoljne pozicije poštanskih objekata na teritoriji zemlje i moguće je da ti objekti mogu biti iznajmljeni drugim kompanijama ako ugovor o zakupu sa TK-om iz bilo kog razloga ne uspe.

-Prema MRS 20 za vladine grantove, obelodanjivanja su neophodna za računovodstvene politike koje se koriste za grantove, prirodu i visinu vladinih grantova priznatih u finansijskim izveštajima i neispunjene uslove vezane za vladinu pomoć.

Naša analiza za dva granta koje je obezbedila Vlada pokazuje da za: grant za investicije (sredstva) - za realizaciju kapitalnog projekta Obnova VPN Mreže, u iznosu od 487,903€ (vrednost poznatih prihoda od akumulisanog obezvređivanja granta/opreme u finansijskim izveštajima za 2018 godinu iznosi 121,986€), kao i za grant za pokrivanje gubitaka univerzalne poštanske usluge, u iznosu od 100,000€, Kompanija osim definicija grantova, nije dala objašnjavajuće informacije u skladu sa zahtevima MRS 20.

-Prema MRS 37, ekonomska jedinica mora objaviti potencijalna sredstva i obaveze (eventualnosti) osim ako više ne postoji mogućnost ulaska/izlaska resursa koji uključuju ekonomske koristi.

Kompanija za događaje koji ispunjavaju uslove za njihovo tretiranje kao kontingent imovina nije tretirala kao takve i nije ih obelodanila. Ti ekonomski događaji se tretiraju kao računi potraživanja.

Pored toga, Kompanija nije izvršila procenu potencijalnih obaveza. Postoji spisak sudskih tužbi pripremljenih od strane pravne kancelarije koja se bavi sporovima zaposlenih, građanskim sporovima i sporovima izvršenje protiv Kompanije, ali nije data niti jedna Objašnjavajuća informacija u vezi sa sporovima, koji su to materijali po prirodi i verovatnoća nastanka obaveza koje su mnogo veće..

- Prema MRS-u 1, sveobuhvatni skup finansijskih izveštaja za svrhe opšte namene uključuje: izveštaj o finansijskoj poziciji na kraju perioda, izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti ili gubitku za period, izveštaj promenama neto kapitala za period, izveštaj o tokovima monetarnih sredstava za period i beleške, uključujući sažetak najvažnijih računovodstvenih politika i drugih objašnjavajućih beleški.

Kompanija je pripremila finansijske izveštaje, ali ih nije imenovala prema Međunarodnim Standardima o Finansijskom Izveštavanju (MSFI).

Naša revizija je sprovedena u skladu sa Međunarodnim Standardima o Vrhovnim Revizorskim Institucijama (MSVRI). U skladu sa ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u odeljku „Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. U skladu sa etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju godišnjih finansijskih izveštaja budžetskih organizacija i JP na Kosovu, NKR je nezavisan od JP Pošta Kosovo A.D i ostale etičke odgovornosti su ispunjene u skladu sa ovim zahtevima. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da pruže osnovu za suprotno mišljenje.

Odgovornost menadžmenta i osoba zaduženih za upravljanje GFI-ma

Menadžment JP-a Pošte Kosova je odgovorno za pripremu i ispravno prikazivanje finansijskih izveštaja na osnovu akrealnog principa prema Međunarodnim Računovodstvenim Standardima (MRS), Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja (MSFI), i odgovoran je za takve unutrašnje revizije koje menadžment utvrdi kao neophodne kako bi omogućio pripremu finansijskih izveštaja bez materijalno značajnih pogrešnih prikaza uzrokovanih prevarom ili greškom. Ovo uključuje implementaciju Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama), Zakon br. 04/L-087 o Javnim Preduzećima (izmene i dopune) i zakon 0 L-032 o Računovodstvu, Finansijskom Izveštavanju i Reviziji.

Predsedavajući Borda je odgovoran da osigura nadgledanje procesa finansijskih izveštavanja JP.

Odgovornost Generalnog Revizora o reviziji GFI-ja

Naša odgovornost je da iznesemo jedno mišljenje o GFI-ju na osnovu izvršene revizije. Revizija je izvršena u skladu sa ISSAI. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva, planiramo i obavimo reviziju kako bismo stekli razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne tvrdnje. Naši ciljevi su da dobijemo razumno uverenje da godišnji finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške putem prevare ili greške, razumno uverenje je visok nivo bezbednosti, ali ne garantuje da će revizija obavljena u skladu sa ISSAI-om razotkriti materijalno pogrešno prikazivanje kada isto postoji. Pogrešna tumačenja mogu biti izvedena usled prevare ili greške i smatraju se materijalnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na odluke donesene na osnovu tih GFI-ja.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura za pribavljanje dokaza o finansijskim informacijama i objavama u GFI-u. Odabrani postupci zavise od suda revizora, uključujući i procenu rizika materijalno značajnih grešaka u GFI-u, bilo zbog prevare ili greške. Prilikom procene rizika, revizor razmatra unutrašnju kontrolu relevantnu za pripremu finansijskih izveštaja jedinice kako revizija takođe obuhvata procenu prilagodljivosti računovodstvenih politika koje su primenjene, razumnost računovodstvenih procena koje je izvršio menadžment kao i prezentaciju finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost za zahtevima GFI-ja i ostalim zahtevima za izveštavanje

JP je dužno da izveštava u skladu sa specifičnim okvirom izveštavanja i drugim zahtevima za izveštavanje. Mi smo razmotrili:

- Zahteve Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnih Finansija i Odgovornosti (sa izmenama i dopunama);
- Zahteve Zakona br. 06/L-016 o Trgovačkim Društvima;
- Zahteve Zakona br. 04/L-087 o Javnim preduzećima (sa izmenama i dopunama);
- Zahteve Zakona br. 06/L-032 o Računovodstvu, Finansijskom izveštavanju ili Reviziji;
- Zahteve Zakona br. 04/L-042 o Javnim nabavkama (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve uputstva br. 2/2013/MF o Strukturi i sadržaju Godišnjih Finansijskih Izveštaja; i
- Od JP-a se takođe zahteva da ispuni i sledeće zahteve:
 - Statut JP-a;
 - Poslovni Plan;
 - Tromesečne izveštaje;
 - Godišnji Izveštaj;
 - Izveštaj o zadovoljenju potrošača; i
 - Nacrt plana i završni plan nabavke na vreme.

Na GFI dana 26/04/2019 nedostajali su podaci koji uključuju sažetak računovodstvenih politika i objašnjavajućih beleški, uključujući sadržajni deo. Identifikovali smo nalaze koji su prikazani po relevantnim poljima kao i kod osnove za mišljenje.

Imajući u vidu šta je gore navedeno. GFI koji su pripremljeni od strane IŠ i GFST prilikom podnošenja OD, se ne mogu smatrati tačnim.

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje, nemamo pitanje za pokretanje.

Vezano za gore pomenuta pitanja, daju se sledeće preporuke:

Preporuka A1 Predsedavajući Odbora donosi odluku o pokretanju postupka za ponovnu procenu vrednosti imovine koja je potrebna za predstavljanje realne vrednosti imovine u finansijskim izveštajima i eliminisanje mogućnosti potcenjivanja iste.

-
- Preporuka A2** Predsedavajući Odbora da osigura da se preduzmu sve odgovarajuće radnje za tretiranje uzurpirane imovine u posebnim registrima imovine i odgovarajućim računovodstvenim tretmanom, uključujući potrebna/dovoljna predstavljanja u finansijskim izveštajima, kao i da osigura da su poduzete pravne radnje koje će stvoriti pristup svoj imovini Pošte Kosova..
- Preporuka A3** Predsedavajući Odbora treba da osigura da se knjigovodstvene evidencije obavljaju kako bi se prenosili iznosi između potraživanja i obveza prema određenom međunarodnom klijentu/dobavljaču pošte. Pored toga, potrebno je izvršiti prilagođavanja kako bi se odrazili korektivni događaji nakon perioda izveštavanja do datuma objavljivanja finansijskih izveštaja, a da se obavi potrebno predstavljanje pružajući podatke kada finansijski izveštaji ne reflektuju događaj koji se desio nakon objavljivanja istog.
- Preporuka A4** Predsedavajući Odbora osigurava preduzimanje korektivnih radnji na računovodstvenim stavkama: potraživanja, zaliha, drugih potraživanja, platnih i odgođenih prihoda, kako bi se osiguralo stanje i predstavljanje istih u finansijskim izveštajima.
- Preporuka A5** Predsedavajući Odbora osigurava preduzimanje korektivnih radnji kojima se računovodstvene evidencije usklađuju sa stanjem dugova prema Poreskoj Administraciji za PDV, porezu na plate i penzijskim doprinosima.
- Preporuka A6** Predsedavajući Odbora osigurava da se preduzimaju korektivne mere kako bi prihodi bili tačno prepoznati, uključujući komercijalne popuste, te da se prihodi od donacija prepoznaje u dospelom obračunskom periodu.
- Preporuka A7** Predsedavajući Odbora osigurava preduzimanje adekvatnih mera za uspostavljanje adekvatnih kontrola koje omogućavaju adekvatnu realizaciju ugovora putem kojih kompanija obavlja poslovne aktivnosti.
- Preporuka A8** Predsedavajući Odbora osigurava da su uspostavljeni efektivni procesi kako bi se potvrdilo da su urađene popravke grešaka identifikovanih u novčanom toku i izveštaj o promenama u kapitalu kako bi se osigurao istinit i tačan pogled na iste.
- Preporuka A9** Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da objašnjavajuće beleške sadrže osnovne principe koje se koriste za izradu finansijskih izveštaja i informacija o sastavu stavki izveštaja su dati prema zahtevima računovodstvenih standarda.
-

Preporuka A10 Predsedavajući Odbora treba osigurati da se provede analiza radi utvrđivanja uzroka koji su uticali na izmenu mišljenja. Takođe, da se preduzmu mere na rešavanju uzroka na sistematski i pragmatičan način kako bi se uklonile greške u godišnjim finansijskim izveštajima i kako bi se osigurala istinita i poštena slika o njima. Potpisivanje izjava od strane EK i GFKIT će se izvršiti tek nakon što se primene sve neophodne kontrole, pre nego što se iste predaju OD.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključci o finansijskom upravljanju i kontroli

Kontrole finansijskog upravljanja Pošte Kosova nisu na odgovarajućem nivou. Naši rezultati revizije su ukazali na brojne slabosti u ovoj oblasti, koje treba da se adresiraju od strane menadžmenta kako bi se osigurali efektivni kontrolni procesi i dizajnirali na takav način da daju pozitivne rezultate u budućnosti.

Ne specifično vlasništvo nad imovinom, nedostatak precizne prezentacije obaveza prema trgovačkim društvima, nedostatak propisa o upravljanju prihodima i pitanja koja su uticala na modifikaciju javnosti su slabosti koje su sprečile evidentiranje i precizno i potpuno izveštavanje o te račune i u računovodstvenim evidencijama i u GFI.

Slabosti istaknute u ovom izveštaju treba da se uzmu u obzir od strane Upravnog odbora da bi se poboljšalo finansijsko upravljanje i kontrola u Pošti Kosova.

3.1 Poslovni plan (prihodi i rashodi)

Mi smo razmotrili izvore prihoda i rashoda planiranih godišnjim planom poslovanja, prema odgovarajućim kategorijama. Ovo je predstavljeno u tabelama u nastavku :

Tabela 1. Tabela prihoda i rashoda prema godišnjem planu za 2018 godinu (u €)

Opis	Početno planiranje	Završno planiranje	Realizacija 2018	Realizacija 2017
Prihodi od prodaje/usluga	8,151,778	7,458,021	6,488,504	7,604,475
Prihodi od kamata	-	-	-	-
Prihodi od subvencija	1,127,494	1,127,494	100,000	-
Prihodi od zakupnina	4,242,074	4,242,074	4,230,427	4,174,441
Ostali prihodi ²	32,456	29,053	213,454	74,712
Ukupni prihodi	13,553,803	12,856,642	11,032,384	11,853,628
Rashodi za plate	9,231,373	9,231,373	9,070,301	9,052,821
Operativni rashodi ³	1,740,171	1,723,308	1,477,994	1,641,156
Ostali rashodi ⁴	2,753,187	2,894,802	2,817,930	3,102,642
Ukupni rashodi	13,724,732	13,849,484	13,666,225	13,796,619

Objašnjenja o promenama u planiranju i realizaciji prihoda i rashoda date su u nastavku:

- Početno planiranje prihoda od prodaje/usluga bilo je manje od završnog planiranja za 693,757 € ili 8,5%. Glavni indikator za to je bio trend realizacije prihoda za prvi deo 2018-te godine, stoga kao rezultat toga u pravcu jednog realnijeg planiranja od strane Kompanije u revidiranom planu, predviđeni su manji prihodi nego u onom početnom. Međutim, preduzeće je imalo bolje rezultate u odnosu na završni plan, a izraženo u procentima bio je oko 86%;
- Početno kao i ono završno planiranje prihoda od subvencija bilo je isto. Dok je alokacija iznosila samo 100,000€ ili izražena u procentima oko 9% od planirane vrednosti;
- Početno i završno planiranje prihoda od zakupnina bilo je isto. Takođe, realizacija u ovoj kategoriji prihoda je bila gotovo ista kao i plan, koji izražen u procentima iznosi od oko 100%;
- Početno planiranje ostalih prihoda bilo je manje od završnog plana za 3,404€. Dok je realizacija bila za 184,400 +€ veća od završnog plana. Ova realizacija se uglavnom sastoji od:

² Predstavlja ukupno ostalih prihoda. Ukupni prihodi trebaju biti isti sa onim u Poslovnom planu

³ Operativni rashodi obuhvataju rashode za održavanje, gorivo, konsultacija, obezbeđenja, zakupa, telefona, administracije i komunalija itd..

⁴ Predstavlja ukupan ostali rashod . Total treba da bude isti sa onim u Poslovnom planu.

- prihodi realizovani od provizija nenaplativih dugovanja, prodaja osnovnih sredstava, penali i ostali ne-operativni prihodi;
- Završno planiranje za plate i dnevnice bilo je isto kao početno planiranje. Plan za ovu kategoriju za 2018-godinu ostvaren je oko 98%;
- Završno planiranje operativnih troškova u odnosu na početno planiranje je smanjeno za 16,863 € ili oko 1%. Konačni plan za ovu kategoriju je ostvaren oko 86%;
- Završno planiranje za ostale troškove u odnosu na početno planiranje povećano je za 41,615€ ili oko 5%. Konačni plan za ovu kategoriju je oko 97%.

Preporuke

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.2 Pregled finansijske pozicije

Javno Preduzeće Pošta Kosova u pregledu u nastavku je predstavilo svu imovinu, obaveze u kapital.

Tabela 2: Pregled finansijske pozicije (Bilans Stanja)⁵ prema GFI- PK-a na dan 31 decembar 2018 (u €)

Imovina	2018 godina	2017 godina
Zemlja	196,800	196,800
Građevinski objekti	9,723,407	10,976,103
Naredne investicije	480,337	1,060,252
Oprema i mašine		
Alat, inventar odeljenja i transportna sredstva	669,732	1,011,690
Patenti, licence, robne marke, softver i druga prava	702,056	313,245
Zalihe	193,459	181,000
Potraživanja	1,103,924	1,341,599
Ostali zahtevi	1,516,882	1,345,038
Ostala finansijska sredstva koja nisu u opticaju	5,237	5,237
Novac u banci i blagajni	1,045,575	2,818,598
Ukupna imovina	15,637,409	19,249,562
Kapital		
Osnovni kapital	525,000	525,000
Kapitali rezerve	30,038,345	30,038,345
Preneseni Profit/Gubici	(16,513,567)	(14,570,576)
Godišnji Profit/Gubici	(2,333,841)	(1,942,991)
Ostale stavke		
Obaveze		
Dugoročne obaveze		
Obračunski tržišni računi	869,751	2,666,974
Ostali obračunski računi	1,207,880	541,653

⁵ MRS 1 termin "Bilans Stanja s" je promenjen i nazvan "Izveštaj Finansijske Pozicije", dok ga je kompanija imenovala u bilans stanja i mi smo se referisali tom preimenovanju kako bi bio konzistentan sa nazivom samog GFI-ja kojim smo obavili reviziju.

Ostale kratkoročne obaveze	1,843,842	1,991,157
Ukupno Obaveze i Kapital	15,637,409	19,249,562

Neto vrednost imovine prikazana u GFI-ju (uključujući: zemljište, građevinske objekte, opremu i mašine, alate, inventar i prevoznih sredstava kao i patenata, licenci, robnih marki, softvera i drugih prava) iznosila je 11,772,332€.Upravljanje imovinom u Kompaniji je rezultiralo nedostacima navedenim u nastavku:

Pitanje A11- Ne definisano vlasništvo imovine

Nalaz Po Međunarodnim Standardima IPSAS i konceptualnom okviru "Stav 5 BC5.10 pravno vlasništvo nad imovinom kao jedan pristup potencijalnim uslugama ili ekonomskim koristima jedne imovine je pokazatelj kontrole. Međutim, prava na potencijalne usluge ili mogućnost stvaranja ekonomskih koristi mogu postojati bez pravnog vlasništva nad imovinom kroz držanje i korišćenje imovine.

Prema sistemu računovodstva ERP i Izveštaja o Registrovanju Osnovnih Sredstava dana 31 Decembra 2018, prikazano je ukupno 132 zgrada. Dalje na osnovu dokaza koje su pružili službenici Kompanije, imovina sa potvrđenim pravnim statusom nad kojim preduzeće ostvaruje imovinska prava je u ukupnom broju devet, dok se ostalih devet nalazi u korišćenju od strane Kompanije gde u dve od njih Kompanija ima pravo stalnog korišćenja u skladu sa rešenjima od strane sudova. sudskom sporu. Za ostali deo imovine/vlasništva pravni status njihove imovine nije rešen.

Rizik Nedostatak vlasništva sa potvrđenim pravnim statusom za većinu imovine u preduzeću stvara imovinsku nesigurnost i povećava rizik da će preduzeću biti uskraćeno u ostvarivanje imovinskih prava nad imovinom koja je u suštini u njenom vlasništvu.

Preporuka A11 Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje svih odgovarajućih pravnih / mera kako bi se pojasnio status imovine i rešili pravni sporovi u vezi s tom imovinom.

Pitanje A12- Netačno predstavljanje obaveza prema dobavljačima

Nalaz Računi obaveza prema dobavljačima su obveze koje nastaju tokom obavljanja osnovne delatnosti subjekta. One nastaju kao rezultat kupovine robe ili usluga uz kasnije plaćanje.

Na osnovu potvrda dobijenih od trećih lica, analize kartica i faktura dobavljača, utvrdili smo da je kompanija precenila obaveze prema Opštini Kamenica u iznosu od 1.200 €. Takođe, Kompanija je potcenila obaveze prema Dardafon.net-u za 4,292.45€ i Telekomu Kosova za 297€.

To se desilo zbog nedostatka usklađivanja računa dobavljača sa plaćanjima koje je izvršila kompanija i zabrane kupaca u ime kojih Pošta prodaje svoje proizvode.

Rizik Neusklađenost računa dobavljača sa izvršenim isplatama i ne usaglašavanjem sa kupcima za primljene i prodane proizvode, pored predstavljanja netačnih izjava o obavezama prema dobavljačima, takođe povećava rizik neizvesnosti u budućem usklađivanju sa dobavljačima/ relevantnim klijentima.

Preporuka A12 Predsedavajući Odbora sistematski izvršava usklađivanje računovodstvenih evidencija sa računima dobavljača i izvršenim isplatama i prikazuje tačno stanje obaveza prema dobavljačima za svaki period.

3.3 Pregled prihoda i rashoda

Javno preduzeće Pošte Kosova u sledećem pregledu je predstavilo sve vrste prihoda koje je ostvarilo tokom godine, rashode i finansijske rezultate.

Tabela 3: Pregled prihoda i rashoda (na osnovu GFI-ja PK-a) na 31 decembar 2018(u €)

Opis	2018 godina	2017 godina
Prihodi od prodaje/usluga	10,718,931	11,777,963
Prihodi od subvencija za univerzalne poštanske usluge	100,000	-
Ostali prihodi (unesi ukupno prihoda ako ih ima)	213,454	75,665
Ukupno prihoda	11,032,384	11,853,628
Plate i dnevnice	9,070,301	9,052,820
Rashodi za gorivo	127,526	163,155
Rashodi za materijal/ usluge	668,124	1,136,387
Rashodi za električnu energiju	131,958	169,470
Rashodi za održavanje	517,886	661,123
Rashodi obezvređivanja amortizacije	2,149,806	1,966,255
Ostali rashodi	700,625	647,408
Ukupno rashodi	13,366,225	13,796,618
Dobit /Gubitak pre poreza	(2,333,841)	(1,942,991)
Porez na dobit	-	-
Neto dobit/gubitak	(2,333,841)	(1,942,991)

Prihodi koje je Kompanija ostvarila u 2018- godini iznosili su 10,932,384€, dok je planiranje prihoda za 2018-tu godinu iznosilo 11,729,148.58€. Takođe, je u drugoj polovini 2018-godine, Kompanija dobila subvenciju za univerzalne poštanske usluge u iznosu od 100,000€.

Ispitali smo 151 uzorak (osnovni testovi), uglavnom u prihodima od: poštanskih usluga, filatelističkih usluga, direktne prodaje, prihoda od usluga velikih kupaca, finansijskih usluga koje nisu slične bankarstvu. Dok smo za prihode od zakupa primenili značajne analitičke procedure. Takođe smo za neke uzorke primenili testove kompatibilnosti.

Troškovi koje je PK (bez obezvređivanja i amortizacije) ostvarila u 2018-godini iznosili su 11,216,419€, dok je planiranje prihoda PK-a za 2018-tu godinu iznosilo 11,804,178€. Od tih realizovanih rashoda od 9,070,30€ ili izraženo u procentima oko 80% pripadaju kategoriji plata i dnevnica (troškovi osoblja).

Mi smo ispitali 100 uzoraka (osnovni testovi), kategoriju troškova osoblja (plate i dnevnice) i 19 uzoraka u kategoriji rashoda, a za neke uzorke smo primenili i testove usaglašenosti.

Naši revizijski testovi u vezi sa prihodima rezultirali su nalazima navedenim u nastavku::

Pitanje A13 –Odsustvo pravilnika za upravljanje prihodima

Nalaz Na osnovu Statuta Akcionarskog Društva "Pošta Kosova", član 7, stav 2, propisuje da preduzeće treba da donese propise koji sadrže odredbe o upravljanju i poslovanju preduzeća.

Kompanija se odlikuje raznovrsnim prihodima i velikom decentralizacijom prodajnih tačaka. Uprkos tome Pošta, još nije razvila jasne i sveobuhvatne procedure/propise za upravljanje prihodima.

Rizik U odsustvu jasnih procedura za upravljanje prihodima može doći do grešaka ili eventualne zloupotrebe.

Preporuka A13 Predsedavajući Odbora da osigura izradu pravilnika u oblasti prihoda određujući procedure jasne odgovornosti za upravljanje svakom vrstom prihoda.

Pitanje C1 - Kontingenti rashodi

Nalaz Na računu kontigentnih rashoda , na kraju 2018- godine, predstavljeni su rashodi u iznosu od 17.162,27eura. Ovi troškovi ne spadaju u ovu kategoriju, već su uglavnom rashodi za funkcionalizaciju i održavanje opreme, troškovi zakupnina, prevoza i neki drugi troškovi. Dalje, ovo pitanje je prošle godine pokrenuo i spoljni revizor.

Prema odgovornim službenicima , do toga je došlo kao rezultat ne planiranja tih troškova.

Rizik Netačno prikazivanje troškova uzrokuje , precenjivanje i potcenjivanje relevantnih kategorija i pogrešno prikazivanje troškova u finansijskim izveštajima.

Preporuka C1 Predsedavajući Borda da osigura da su poduzete konkretne aktivnosti za eliminisanje grešaka u registrovanju i prikazivanju osiguravanjem njihovog ispravnog izveštavanja.

3.4 Pregled izmena u kapitalu

U Godišnjim Finansijskim Izveštajima , kapital je prikazan po sledećoj strukturi :

Tabela 4: Kapital Javnog Preduzeća (prema GFI-ma i PK-u) na dan 31.12.2018

Opis	31 decembar 2018	31 decembar 2017
KAPITAL		
Osnovački kapital	525,000	525,000
Kapitali u rezervi	30,038,345	30,038,345
Preneta dobit/gubici	(16,513,567)	(14,570,576)
Prošlogodišnja dobit/gubici	(2,333,841)	(1,942,991)
Revalorizaciona rezerva		

Pitanje koje je rezultat naših ispitivanja u vezi sa ovim prikazom predstavljeno je u osnovi za mišljenje.

3.5 Pregled toka gotovog novca

Pregled o tokovima novca pruža podatke o promenama gotovog novca u periodima izveštavanja i klasifikovanja toka novca ostvarenog kroz operativne, investicione i finansijske aktivnosti. Informacije o tokovima novca kompanije su korisne i pružaju korisniku finansijskih izveštaja jednu procenu o tokovima novca.

Tabela 5: Prijem i potrošnja gotovog novca prema GFI-ima PK-a (u €)

Opis	31 decembar 2018	31 decembar 2017
<i>Tok novca iz operativnih aktivnosti</i>		
Korekcija za obezvređivanje	2,149,806	1,966,255
Ostale uvećane korekcije		
Smanjenje novca (Gubitak pre poreza ostalo)	(3,624,612)	(2,218,835)
Ostale korekcije uvećane umanjene	65,830	2,479,749
Neto tok iz operativnih aktivnosti	(1,408,976)	2,227,169
<i>Tok novca iz investicionih aktivnosti</i>		
Rast novca		
Smanjenje novca	(364,047)	(362,651)
Neto novac iz investicionih aktivnosti	(364,047)	(362,651)
<i>Tok novca iz finansijskih aktivnosti</i>		
Rast novca		
Smanjenje novca		
Neto novac iz finansijskih aktivnosti	-	-
Rast/Smanjenje novca tokom godine	(1,773,023)	1,864,518
Novac na početku godine	2,818,598	954,080
Novac na kraju godine	1,045,575	2,818,598

Pitanje koje je rezultiralo iz naših pregleda u vezi sa ovim pregledom, je predstavljeno u osnovi za mišljenje.

3.6 Tretiranje objašnjavajućih napomena

Objašnjavajuće beleške predstavljaju informacije koje se odnose na pripremu finansijskih izveštaja i računovodstvenih politika koje zahtevaju MSFI i pružaju dodatne informacije koje nisu obelodanjene u izveštaju o finansijskom pregledu prihoda, tok novca ili izveštaje o promenama kapitala, ali su bitne kako bi shvatili bilo koju od njih. Pitanja koja nismo pokrenuli kao rezultat naših pregleda u ovoj oblasti, predstavili smo u osnovi za mišljenje.

4 Dobro upravljanje

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su unutrašnja revizija, proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Postoje brojne slabosti u upravljanju unutar Pošte Kosova, posebno u pogledu odgovornosti i upravljanja rizikom. Potrebno je poboljšati druge aranžmane koji bi podržali razvoj upravljanja, kao što je funkcionisanje efikasnog sistema unutrašnje revizije i uspostavljanje jasnih računovodstvenih politika.

4.1 Sistem unutrašnje kontrole

Jedinica za Unutrašnju Reviziju (JUR) radi sa dva člana- osoblja - direktorom JUR-e i jednim revizorom. Za sprovođenje efikasne revizije potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i druge rizike Kompanije i pruža dovoljnu sigurnost o efikasnosti unutrašnje kontrole. Uticaj proizvoda unutrašnje revizije treba procenjivati prema značaju koji je menadžment dao sprovođenju preporuka revizije. JUR-a je pripremila godišnji plan u kome je planirala devet revizija i tri aktivnosti. Od toga, osam je realizovano tokom 2018- godine.

Putem svojih izveštaja, JUR-a je pružila informacije menadžmentu o tome koliko su efikasne unutrašnje kontrole i njihovo funkcionisanje. Pristup unutrašnjoj reviziji zasnovan je na rizicima i događajima kompanije. Odbor za reviziju održavao je redovne sastanke i razmatrao sve izveštaje JUR-e.

Pitanje A14 - Ne pokrivenost tekućeg perioda revizijama i ne realizacija plana revizije

Nalaz Naša ocena je da su izveštaji JUR-e kvalitetni i date su konkretne preporuke za dalja poboljšanja. Međutim, završene revizije nisu pokrivala aktivnosti tekuće godine, već su uglavnom bile fokusirane na aktivnosti u 2017-toj godini. Pored toga, jedinica za unutrašnju reviziju je izvršila većinu revizija koje je planirala, međutim ta jedinica nije realizovala plan u celini.

Rizik Ne pokrivenost tekućeg perioda revizijama JUR-e smanjuje sigurnost koja se pruža menadžmentu u vezi sa funkcionisanjem finansijskih sistema. Osim toga, nedovršeni program JUR-e smanjuje sigurnost koja se pruža menadžmentu u odnosu na rad kontrola pod preduzeća. Ovo bi moglo rezultirati neidentifikovanim slabostima i nastavkom neefikasnih praksi koje mogu završiti finansijskim gubicima za Poštu Kosova.

Preporuka A14 Predsedavajući Odbora u saradnji sa odborom za reviziju treba kritički da razmotri planove unutrašnje revizije kako bi potvrdio da se one temelje na procesima tekuće godine i pružaju potrebnu sigurnost menadžmentu. Takođe, u narednim godinama, odbor revizije treba da nadgleda završetak planiranih aktivnosti JUR-e i da se preduzmu radnje da se pravovremeno otklone odstupanja od plana.

4.2 Menadžersko izveštavanje , odgovornost i upravljanje rizikom

Odgovornost kao proces je prihvatanje odgovornosti, držanje osoba odgovornim za svoje postupke i objavljivanje rezultata na transparentan način. Dok, je upravljanje rizikom proces koji se odnosi na identifikaciju, analizu, procenu i upravljanje/mere za kontrolu i reagovanje na rizike koji prete organizaciji.

Menadžment, i pored toga što je implementirao niz unutrašnjih kontrola kako bi osigurao da sistemi funkcionišu ispravno, primetili smo sledeće nedostatke navedene u nastavku:

Pitanje A15 - Upravljanje rizikom

Nalaz Prema Etičkom Kodeksu i Korporativnom Upravljanju Javnim Preduzećima stav 15.9 i načela br.5 standarda "Dobrog Upravljanja" među dužnostima i odgovornostima Borda je uspostavljanje politika za upravljanje i kontrolu rizika kroz indikatore poslovnog rizika.

Preduzeće još uvek nema izrađenu politiku za procenu, identifikaciju i određivanje rizika putem registra rizika po prioritetu ili vrsti rizika. Isto tako, nedostaje Politika Upravljanja Rizikom koja bi pokrila aktivnosti uključene u planiranje, praćenje i kontrolu aktivnosti koje će adresirati probleme i identifikovane slabosti kako bi se poboljšala sposobnost preduzeća da ostvari svoje ciljeve. Poslovni plan (2017-2019) navodi neke rizike bez verovatnoće pojave i njihovog uticaja, bez njihovog prioriteta po kategorijama i klasifikacijama i nema merenja rizika sa jasnim odgovorima. Sve to, kao rezultat nedovoljne pažnje Borda Direktora na spoljne ili unutrašnje promene, gde je uočeno da se pitanja vezana za rizike razmatraju na njihovim redovnim sastancima, ali iste ne integrišu u procesu donošenja odluka.

Rizik Kao rezultat odsustva upravljanja rizikom kroz indikatore poslovnog rizika (kao što su finansijski, etički, pravni, operativni, strateški ili tržišni pokazatelji), preduzeće možda nije svesno radnji kao odgovor na rizik. To može dovesti do neuspeha u postizanju ciljeva, kao što su povećanje vrednosti imovine i poboljšanje kvaliteta usluga građaninima. Isto tako, odsustvo potencijalnog registra rizika utiče na nemogućnost preduzeća da blagovremeno reaguje ili da smanji rizike na prihvatljivije nivoe.

Preporuka A15 Predsedavajući Odbora treba da izradi politiku upravljanja rizicima i da je redovno razmatra. Takođe, da izradi plan koji će identifikovati sve potencijalne rizike, da proceni njihov uticaj ako se isti pojave, i da odredi preventivne i naknadne mere kao odgovor na iste.

Pitanje B1 – Nedostatak jasnih računovodstvenih politika

Nalaz	<p>Prema Međunarodnom Računovodstvenom Standardu 8 "Računovodstvene Politike, Promene Računovodstvenih Procena i Grešaka" jedna ekonomska jedinica bira i primenjuje svoje računovodstvene politike na održivost transakcija, događaje i druge slične uslove. Prema ovom standardu, računovodstvene politike su principi, osnove, ugovori, pravila i posebne prakse koje subjekt primenjuje u pripremi i prezentaciji finansijskih izveštaja. One obuhvataju presude zasnovane na najnovijim, pouzdanim i dostupnim informacijama.</p> <p>Uprkos činjenici da Preduzeće ima niz propisa, prema Zakonu o JP još uvek ne postoje jasne politike presuda i računovodstvenih procena koje mogu uključivati neke važne računovodstvene oblasti kao što su: loši dugovi; gubitak vrednosti zaliha; ispravna vrednost finansijskih/ne finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza; upotrební vek trajanja ne finansijske imovine ili očekivani model potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u imovini; obaveze garancija, kao i metode obračuna obezvređivanja i amortizacije. Ovo pitanje je pokrenuto i preporučeno je još prethodne godine. Razlog tome je nedovoljna pažnja Odbora Direktora o pitanjima koja bi mogla ugroziti strateške ciljeve Kompanije.</p>
Rizik	<p>U nedostatku ovih politika vrednovanja, može ugroziti bitan deo pripreme FI-a i pogrešno prikazivanje materijalnih stavki može biti prekršeno.</p>
Preporuka B1	<p>Predsedavajući Odbora da donese odluku o određivanju jasnih politika računovodstvenih procena i da razmotri iste o potrebnim promenama.</p>

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Izveštaj revizije za GFI-a JP Pošta Kosova za 2017 godinu, rezultirao je sa 5 glavnih preporuka. PK je pripremila Akcioni Plan gde se predstavlja način kako će se obratiti date preporuke.

Od ovih datih preporuka jedna preporuka je potpuno sprovedena, tri (3) nisu sprovedene dok je jedna delimično provedena. Za detaljniji opis preporuka i kako su one tretirane pogledajte Tabelu 4 (Tabelu preporuka).

Tabela 4: Rezime preporuka iz prethodne godine i 2018. godine

Br.	Oblast revizije	Preporuke iz 2017 godine	Preduzete radnje	Status
1	Računovodstvene politike i procedure	Pitanje: Računovodstvene politike i procedure Preporučujemo menadžmentu da razvije odgovarajuće računovodstvene politike u skladu sa važećim standardima, zakonima i propisima, kao i zahtevima profesionalnog upravljanja.	Prema odgovornim zvaničnicima PK, koji nisu bili u mogućnosti da finansiraju, kompanija nije bila u mogućnosti da angažuje profesionalne kompanije u izradi ove uredbe. U ovoj ili 2019. godini, PK će angažovati profesionalne kompanije u izradi ove politike, čiji je cilj olakšavanje rada podređenih.	Ne sprovedena Ref. preporuka B2
2	Upravljanje imovinom	Pitanje: Imovina, Postrojenja i Oprema Preporučujemo menadžmentu kompanije, analizirajući troškove takve akcije kako bi se ponovo procenila imovina kako bi se prikazala njihova stvarna vrednost. Takođe, statut o vlasništvu nad imovinom treba da bude predmet daljih obaveza upravljanja kompanijom. Preporučujemo menadžmentu kompanije da vodi dovoljno dokaza u vezi sa testiranjem štete njene imovine.	Prema zvaničnicima PK, u trenutku finansijske prilagodljivosti, PK će angažovati profesionalne kompanije za ponovnu procenu svih sredstava PK. Direkcija za pravne poslove ima formalne uslove za prenos vlasništva u ime PK -a i taj proces je u fazi razvoja	Ne sprovedena Ref, preporuka B1
3	Knjige kupovina i prodaja	Pitanje: Knjige kupovina i prodaja	Odeljenje za informacione tehnologije i informacione sisteme - DTISI, u odsustvu programera, pokušao je preko administratora baze podataka	Ne sprovedena ali zbog

		Preporučujemo menadžmentu kompanije da uloži napore da integriše i uključi knjige kupovine i prodaje u ERP računovodstveni program u elektronskom i automatskom formatu u skladu sa zakonskim i profesionalnim zahtevima. Odgovarajući računovodstveni programi nude takve mogućnosti uz napor i posvećenost resursa.	da vam ponudi izbor realizacije knjiga prodaje i kupovine knjiga iz ERP aplikacije, ali nismo uspeli da ga automatizujemo u skladu sa zahtevima PAK-a. Ovo se može uraditi samo kroz programere aplikacija koje trenutno nemamo u našem odeljenju.	njene važnosti Smatramo je zatvorenom
4	Otvorene pozicije određenih računa na kraju perioda	Pitanje: Otvorene pozicije određenih računa na kraju perioda Preporučujemo menadžmentu da primenjuje periodične zakonske rokove na "papirne podsetnike" i "izvode otvorene pozicije" u vezi sa otvorenim pozicijama klijenata kompanije. Isto postupanje treba preduzeti i kada se takva pisma dobijaju od dobavljača odgovorom na primljena pisma	Sprovedena Ref. B8.5	Sprovedena

5	Loši dugovi i kontigentne obaveze	<p>Pitanje: Loši dugovi i kontigentne obaveze</p> <p>Preporučujemo kompaniji da radi sa lošim dugovima prema važećim zakonima, standardima i propisima koji su na snazi na Kosovu.</p>	<p>Kao rezultat analize ove preporuke i dobijanja dodatnih dokaza u vezi sa njenom implementacijom, primetili smo da je prvi deo ovog nalaza (koji se odnosi na loše dugove) sproveden ove godine ref. B4.6_2 Loši dugovi . Dok je u pitanju pokrenuto za nepredviđene rashode iako je bilo napretka gde troškovi za kazne i kazne nisu predstavljeni u ovoj kategoriji. U ovoj godini prikazani su i drugi troškovi koji nisu deo ove kategorije rashoda, kao što su funkcionalizacija i održavanje opreme, troškovi zakupa, transport i neki drugi troškovi. Ref. B4.6_1, B4.6_3, B4.6_3.1, B4.6_3.2, B4.6_3.3, B4.6_3.4, B4.6_3.5 i B4.6_3.6 svedočenja.</p> <p>Prema odgovornim zvaničnicima u PK-a, kao rezultat ne planiranja ovih troškova evidentiraju se i uvode u ovu kategoriju</p>	Delimično sprovedena Ref. C1_Preporuka u ovom izveštaju
Br.	Oblast revizije	Preporuke iz 2018 godine		
1	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora donosi odluku o pokretanju postupka za ponovnu procenu vrednosti imovine koja je potrebna za predstavljanje realne vrednosti imovine u finansijskim izveštajima i eliminisanje mogućnosti potcenjivanja iste.		
2	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora da osigura da se preduzmu sve odgovarajuće radnje za tretiranje uzurpirane imovine u posebnim registrima imovine i odgovarajućim računovodstvenim tretmanom, uključujući potrebna/dovoljna predstavljanja u finansijskim izveštajima, kao i da osigura da su poduzete pravne radnje koje će stvoriti pristup svoj imovini Pošte Kosova.		
3	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora treba da osigura da se knjigovodstvene evidencije obavljaju kako bi se prenosili iznosi između potraživanja i obveza prema određenom međunarodnom klijentu / dobavljaču pošte. Pored toga, potrebno je izvršiti prilagođavanja kako bi se odrazili korektivni događaji nakon perioda izveštavanja do datuma objavljivanja finansijskih izveštaja, a da se obavi potrebno predstavljanje pružajući podatke kada finansijski izveštaji ne reflektuju događaj koji se desio nakon objavljivanja istog.		

4	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora osigurava preduzimanje korektivnih radnji na računovodstvenim stavkama: potraživanja, zaliha, drugih potraživanja, platnih i odgođenih prihoda, kako bi se osiguralo stanje i predstavljanje istih u finansijskim izveštajima.
5	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora osigurava preduzimanje korektivnih radnji kojima se računovodstvene evidencije usklađuju sa stanjem dugova prema Poreskoj Administraciji za PDV, porezu na plate i penzijskim doprinosima
6	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora osigurava da se preduzimaju korektivne mere kako bi prihodi bili tačno prepoznati, uključujući komercijalne popuste, te da se prihodi od donacija prepoznaje u dospelom obračunskom periodu..
7	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora osigurava preduzimanje adekvatnih mera za uspostavljanje adekvatnih kontrola koje omogućavaju adekvatnu realizaciju ugovora putem kojih kompanija obavlja poslovne aktivnosti.
8	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora osigurava da su uspostavljeni efektivni procesi kako bi se potvrdilo da su urađene popravke grešaka identifikovanih u novčanom toku i izveštaj o promenama u kapitalu kako bi se osigurao istinit i tačan pogled na iste.
9	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora treba da obezbedi da objašnjavajuće beleške sadrže osnovne principe koje se koriste za izradu finansijskih izveštaja i informacija o sastavu stavki izveštaja su dati prema zahtevima računovodstvenih standarda.
10	Osnova za Mišljenje	Predsedavajući Odbora treba osigurati da se provede analiza radi utvrđivanja uzroka koji su uticali na izmenu mišljenja. Takođe, da se preduzmu mere na rešavanju uzroka na sistematski i pragmatičan način kako bi se uklonile greške u godišnjim finansijskim izveštajima i kako bi se osigurala istinita i poštena slika o njima. Potpisivanje izjava od strane EK i GFKIT će se izvršiti tek nakon što se primene sve neophodne kontrole, pre nego što se iste predaju BD.
11	Pregled finansijske pozicije	Predsedavajući Odbora da osigura poduzimanje svih odgovarajućih pravnih / mera kako bi se pojasnio status imovine i rešili pravni sporovi u vezi s tom imovinom.
12	Pregled finansijske pozicije	Predsedavajući Odbora sistematski izvršava usklađivanje računovodstvenih evidencija sa računima dobavljača i izvršenim isplatama i prikazuje tačno stanje obaveza prema dobavljačima za svaki period.
13	Pregled prihoda i rashoda	Predsedavajući Odbora da osigura izradu pravilnika u oblasti prihoda određujući procedure jasne odgovornosti za upravljanje svakom vrstom prihoda.
14	Pregled prihoda i rashoda	Predsedavajući Odbora da osigura da su poduzete konkretne aktivnosti za eliminisanje grešaka u registrovanju i prikazivanju osiguravanjem njihovog ispravnog izveštavanja.

15	Unutrašnja revizija	Predsedavajući Odbora u saradnji sa odborom za reviziju treba kritički da razmotri planove unutrašnje revizije kako bi potvrdio da se one temelje na procesima tekuće godine i pružaju potrebnu sigurnost menadžmentu. Takođe, u narednim godinama, odbor revizije treba da nadgleda završetak planiranih aktivnosti JUR-e i da se preduzmu radnje da se pravovremeno otklone odstupanja od plana.
16	Upravljanje Rizikom	Predsedavajući Odbora treba da izradi politiku upravljanja rizicima i da je redovno razmatra. Takođe, da izradi plan koji će identifikovati sve potencijalne rizike, da proceni njihov uticaj ako se isti pojave, i da odredi preventivne i naknadne mere kao odgovor na iste.
17	Računovodstvene politike	Predsedavajući Odbora da donese odluku o određivanju jasnih politika računovodstvenih procena i da razmotri iste o potrebnim promenama.

* Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200) *Vrsta mišljenja*

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Pismo potvrdjivanja

Ndërmarrja Publike Qendrore
Posta e Kosovës Sh.A.

PK, SH.A.
Posta e Kosovës SH.A.
Post of Kosovo J.S.C.
Pošta Kosova D.D.
Nr./No./Br. 01-1326/2019
Data/Date/Batum 21-06-19
PRISHTINË-PRISTINA-PRISTINA

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2018 dhe për implementimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit.

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- Kam pranuar draft raportin e Zyrës së Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e Pasqyrave Financiare të Posta e Kosovës sh.a, për vitin 2018 (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- Pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- Brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre; si dhe
- Brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do të ju dërgojmë të plotësuar pyetësorin për vlerësimin e subjektit të auditimit. Këtë pyetësor do të pranoni me letër përcjellëse të raportit final të auditimit.

Z. Halit Isufi

Kryesues i Bordit të Drejtorëve

Data: 21. qershor.2019, Prishtinë,

